

LENA
RIEČANSKÁ
LÁSKA
NA PRVÝ
POHĽAD

ILUSTROVAL MARTIN KELLENBERGER

Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov

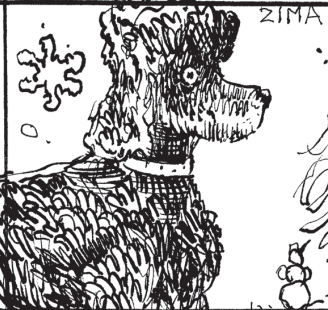
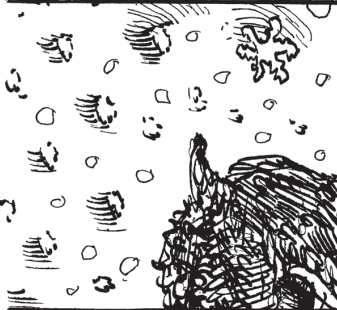

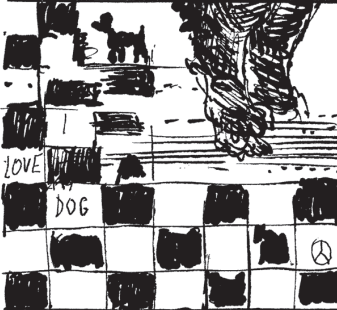
KOVICE PRÁVA
VYSTAVA BOY

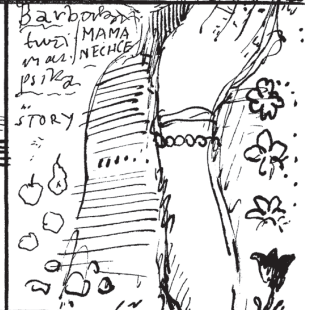
TANEC
BARBORY
FOLKLO
FOLK
SONG
IL

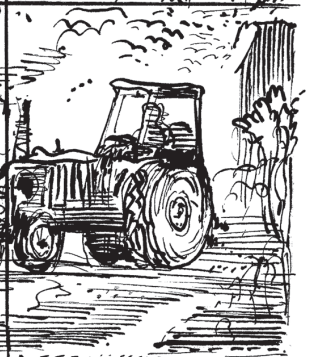
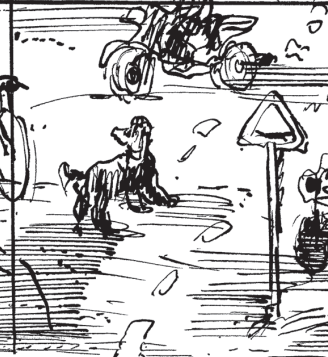
ZIMA

Laska
na prvy
pohľad

BARBORY
TUDI MAMA
VIAU NECHCE
PSIKA
STORY

Barbory v Highel
ma prvy pohľad
na prvy pohľad

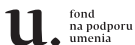
LENA RIEČANSKÁ

LÁSKA

NA PRVÝ POHĽAD

Copyright © Lena Riečanská 2019
Illustrations © Martin Kellenberger 2019
Cover design © Martin Kellenberger, Jana Satková 2019

Slovak Edition © 2019 by Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov,
spol. s r.o., Bratislava
e-mail: vsess@stonline.sk; <http://www.vsss.sk>

Realizované s pomocou Fondu na podporu umenia

Lena Riečanská: Láska na prvý pohľad
Ilustroval: Martin Kellenberger
Zodpovedná redaktorka: Monika Bajlová
Obálku s použitím ilustrácií Martina Kellenbergera spracovala Jana Satková
Sadzba: Jana Satková
Tlač: P+M Turany

Prvé vydanie
Printed in Slovakia

ISBN 978-80-8202-091-8

Ahojte,

volám sa Barborka a chcem vám
vyrozprávať o mojej veľkej láske. Ako začať?

Myslíte si, že to bude o chalanovi, do
ktorého som sa na prvý pohľad zamilovala.

Musím vás vyviešť z omylu. Radšej si
prečítajte celý príbeh opísaný presne tak,
ako sa skutočne stal.

1. KAPITOLA

Odkedy si pamätám, a možno ešte skôr, lebo mama mi hovorila, že len čo som sa naučila chodiť, bežala som za každým psíkom, ktorého sme na prechádzke stretli... No, a tajomstvo je prezradené. Už istotne tušíte, aký tvor bol mojou prvou láskou. Nebol to vysnívaný princ či chlapček zo škôlky ani spolužiak zo školy, ale štvornohý veselý kamarát, ktorý si skôr vybral mňa ako ja jeho. Lenže získať takéhoto verného priateľa nebolo vôbec jednoduché. Ako to zväčša v rodinách býva, hlavnou prekážkou bola mama.

„Mami, prosím, prosím, kúp mi psíka,“ žobronila som pri každej príležitosti.

„Barborka, zasa tá istá pesnička? Prestaň otravovať, už stokrát som ti povedala, že pes do bytu nepatrí,“ znela jej tradičná odpoveď.

Niekoľko rokov som sa pokúšala prelomiť jej odmietanie. Nič nepomáhalo, ani sľuby, ani slzy, ani vyhrážky, že sa presťahujem do inej rodiny, kde je pes vítaný. Samozrejme, že som sa nikam nepresťahovala, ale túžba po štvorno-

hom kamarátovi zo mňa nevyprchala. Vedela som, že moja mama má veľmi rada zvieratá, nuž som jej jednoznačne odmietavý postoj nechápala. V kútiku duše som tajne verila, že treba vyčkať na správnu chvíľu, určite raz mojím prosbám podľahne. A tak som čakala.

Skamarátila som sa so spolužiačkou Dášou. Skvelá baba! Len v jednom som jej nerozumela. Prečo nechce chodiť na prechádzky s ich jazvečíkom Edym. Často som sa jej ponúkla, že sa pridám, a tak sme sa túlili v trojici. Edy, Dáša a ja. Neskôr sa do partie pridala aj Vanda. Vedno sme tvorili taký smiešny spolok. Dáša. Ako by som ju opísala? No, troška bacuľatá. Vanda nohatá, ja malá, chudá, kučeravá. A Edy? Veď poznáte jazvečíkov. Telíčko dlhé ako saláma, nôžky krátke, akoby si ich prílišným behaním zodral, ale bol to pes! Vždy keď ma zazrel, radostne štekal a veselo krútil chvostom. Lenže po prechádzke sa naše cesty znova rozdelili. On skackal za Dášou, a ja som smutne kráčala domov. V tom čase som stenu nad svojou posteľou pomaľovala psími ťapkami. Ťapka sem, ťapka tam...

Už som toho mala dosť! Za desať rokov môjho života mama nepochopila, ako veľmi túžim po psíkovi. Rozhodla som sa

vziať veci do svojich rúk. Raz som na remienku domov dotiahla malého psa. Mame som povedala, že sa len tak sám potuloval po sídlisku.

„Určite je opustený, smutný a hladný,“ útočila som na jej city. Už-už sa roztápala, lenže asi o pol hodinu niekto naliehavo zvonil pri bytových dverách. Keď mama s poznámkou: „Čo horí?!“ otvorila, skoro ju prevälcovali z dvoch strán. Z chodby sa dnu tlačila neznáma staršia žena, spoza maminho chrbta sa vyrútil štekajúci pes. Hlasno sa vítal so svojou paňou. Nebolo by ľahké určiť, kto vydával silnejšie decibely. Či rozradostený chlupáč, alebo rozhnevaná panička. Reakcia mojej mamy ma prekvapila.

„Nevrieskajte tu, osoba jedna nezodpovedná! Tešte sa, že ho moja dcéra zachránila, túlal sa po ulici, mohlo ho zra... zraziť auto,“ koktala prekvapene.

„Čerta sa túlal! Bol priviazaný pred obchodom a pekne čakal. Potom prišlo to dievčisko a ukradlo ho. Ešteže ju videla vaša suseda, inak neviem... Asi by mi puklo srdce,“ vzdychla neznáma.

„To naozaj?“ položila rečnícku otázku mama, pretože jej odrazu bolo všetko jasné.

„Barborkááá,“ skríkla. Vedela som, že je zle. Rýchlo som zaliezla za písací stôl a na zlepšenie úkrytu som pred seba pritiahla čalúnenú stoličku. Lenže mama dobre poznala naše obľúbené skrýše. Zavelila: „Okamžite vylez!“ a už ma

postrkovala ku dverám. „Ospravedlníš sa, a potom si ma neželaj!“ šepkala mi do ucha.

„Pre... pre... prepáčte,“ vyslovila som pomedzi vzlyky. Šťastná majiteľka psa sa nado mnou zlutovala. Videla som jej to v očiach. „Viete, ja som tak veľmi chcela mať psíka, a tento stál opustený a smutne štekal...“

„Štekal. Vždy šteká, keď vojdem do obchodu. Ale nie preto, že by som ho opustila, on vie, že sa k nemu vrátim. To ma len súri, aby som rýchlejšie nakúpila,“ pousmiala sa. „Vieš, ako veľmi som sa zľakla, keď som ho nenašla?“

„Ja by som mu nikdy neublížila,“ dušovala som sa.

„Teraz to už viem. No, dievčatko, takto sa psík nezískava. Musíš presvedčiť vašich, aby ti psíka kúpili alebo adoptovali z útulku. Aj môj je odtiaľ. Keď som tam prišla, krčil sa v kúte koterca, bol zanedbaný, vychudnutý, po telíčku mal odreniny a nedôveroval ľuďom. Istotne ho niekto týral. A takých úbožiatok, čo čakajú na dobrých ľuďí, je veľa. Len sa treba spojiť so Slobodou zvierat... Už musíme ísť, Zoro ma ťahá von,“ povedala a vošla do výťahu.

„Ešte raz nám prepáčte,“ zakričala mama, potom zavrela dvere.

Poriadne som sa bála, čo bude nasledovať. Našťastie sa mama rozhodla pre výchovný rozhovor. Asi tušíte, čo všetko som si vypočula. Myslím si, že to tu nemusím opakovať. Na nejaký čas som sa stiahla a psej téme som sa vyhýbala.

K sviatku mi kupovali bábiky. Lenže žiadna bába, ani taká, čo plače, smeje sa či spieva anglické pesničky, dokonca ani pes na baterky nemôže nahradiť živého kamaráta. Zvolila som inú taktiku. Z časopisov a novín som vystrihovala rôzne články o psoch a ich hrdinských činoch, titulky a heslá typu: „Kto nemá rád zvieratá, nie je dobrý človek!“ alebo: „Dieťa sa cítilo nepochopené, ušlo z domu!“ Mama nekomentovala a moje odkazy putovali do koša.

Konečne mi raz svitla nádej. S mamou sme prechádzali okolo zoo predajne. Vedela som, že tam majú rôzne zvieratká. V akváriách rybičky, v teráriách plazy, v klietkach farebné vtáčiky, na pilinách hlodavce aj rozkošných zajačikov, v klietke dokonca opicu, ale čo ma najviac zaujímalo, predávali šteniatka.

„Mami, poď, len sa pozrieme,“ ťahala som ju za ruku. Privolila. Keď sme vchádzali, zvonček nad dverami vydal hlasný zvuk a mne sa zdalo, že to zahlaholilo dobré znamenie. Radosťou mi poskočilo srdce. Pomyslela som si, že konečne nastal môj čas a mamu prehovorím.

„Aha, aké krásne rybičky,“ mama zamierila k veľkým akváriám. „Ak tak veľmi túžiš po zvieratku, môžeme niektorú kúpiť. Čo povieš?“

„Ale, mami, veď rybičky už doma máme. Malvína by bola urazená,“ zaprotetovala som. Aby vám bolo jasné, Malvína bola karas vznešene plávajúci v našom rodinnom akváriu. Určite také rybičky poznáte. Jej plutvy pripomínajú krásny ru-

žovkastý závoj. Okolo nej sa plavil tmavý karas Vilko, dva prísavníky čistiace sklá od usadených rias a niekoľko gubiek, čo Malvíne neľútostne ohrýzali plutvy. Tie mama občas lovila malou sieťkou a za trest putovali na niekoľko dní do samotky, teda do zaváraninovej fľaše.

A vraj kúpim ti rybičky. Načo? Vôbec som im nevenovala pozornosť, nenápadne som sa presúvala k voliére so šteniatkami. Prechádzali sme okolo časti oddelenej pletivom. Malá opica, rozkošná a nezbedná, pobehovala hore-dole, kolembala sa na drevenej hojdačke a stvárala rôzne smiešne kúsky. Pristavili sme sa. Pristúpila som bližšie a rukami som sa chytila kovového výpletu.

„Jéj, ešte som ju tu nikdy nevidela, pozri, aká je zlatá!“ zvolala som. „Keď nechceš psíka, môžeš mi kúpiť opicu,“ navrhla som, ešte bližšie som prisunula hlavu a milo som sa maličkej nezbednici prihovárala. Tá potvora okamžite zareagovala. Nie mama. Opica zareagovala. Odrazila sa z hoj-

dačky, akoby čakala len na okamih, keď jej budem v dosahu. Potom skočila. Drobnými labkami ma schmatla za vlasy a ťahala, ako vládala. Zdalo sa mi, že ma oskalpuje. Od ľaku som zatajila dych. Hlások zo mňa nevyšlo. Len som vytreštila oči a v nemom úžase čakala, či mi ich tá šelma nevyškriabe. Zato mama z úľaku kričala, čo jej hrdlo stačilo. Všetci zákazníci sa otočili. Pôsobila, akoby opica trhala vlasy jej, a nie tie moje. O pár sekúnd bol pri nás majiteľ obchodu a vyslobodzoval ma z chápadiel natešenej obyvateľky klieťky. Keď konečne odbehla, v labkách držala chuť máče mojich vlasov. Hlasným škriekaním prejavovala radosť z koristi.

„Prepáčte. Nehnevajte sa,“ ospravedlňoval konanie svojej zverenkyne majiteľ obchodu. „Vaše dievčatko má veľa vláskov, tá trocha jej dorastie,“ hladkal ma po hlave.

„Keď tu máte takú zúrivú šelmu, je vašou povinnosťou zabezpečiť, aby nikomu neublížila,“ protestovala mama a ťahala ma von.

Dnes sa to zdá ako vtipná príhoda, ale vtedy mi veru aj slzy tiekli. K voliére psíkov sme sa už vôbec nedostali. Ja aj mama sme boli rady, že sa za nami zavreli dvere obchodu.

„Vidíš, a vraj kúp mi opicu. Konečne veríš, že zvieratá do bytu nepatria,“ vzdychla mama, vybrala z kabelky vreckovku, vysmrkala si nos a podávala mi ju. „Utri si oči aj tvár, si úplne mokrá od slz,“ povedala.

„To si mám tvoj sopel rozmazať po lícach?“ uškrnula som sa.

„Prepáč, som z toho zážitku zmätená,“ rozosmiala sa.

„Mami, môžeš byť pokojná, opicu už nechcem, ale psík by nás za vlasy neťahal.“

„No, a je tu zasa stará obohratá pesnička,“ skonštatovala mama a vtiahla ma do cukrárne. Ne protestovala som. Bolo jasné, že si potrebuje upokojiť nervy a práve dostala chuť na sladké. Čo by som pre ňu nespravila? Poslušne som zjedla veľký zmrzlinový pohár a išli sme domov.

V ten deň sa pokus kúpiť psa nevydaril.

Pokus druhý o pár mesiacov, v tom istom obchode.

Opica už bola za sklenenou stenou. Aj tak som sa pri nej nepristavila. Od tej príhody už opice nemám rada! Radšej sa im vyhýbam. Aj teraz som sa rýchlo presunula do inej časti predajne. Vo voliére bolo šteniatko. Malé biele kľbko. Vyzeralo ako hračka z plyšu. Na malej tabuľke bol nápis: „*Bišon, krajina pôvodu Francúzsko.*“

„Mami, pozri, ten je rozkošný. A je to Francúz, ty predsa miluješ francúzštinu,“ pokúsila som sa o malú lešť.

„Priznávam, je milý, ale pes je pes! Vždy šteká aj kaká rovnako,“ prekukla ma.

„Sľúbila si, že mi za vysvedčenie splníš želanie,“ zaprotestovala som. „A ja chcem zvieratko!“

„Okej. Sľuby sa majú plniť,“ povedala a ja som sa potešila. „Takže ti kúpim korytnačku. Pozri sa, aké krásne maličké plávajú v tamtom akváriu,“ nasilu ma odtiahla od psíka a ja som tušila, že sa môj najväčší sen zasa nesplní. Nadurdila som sa a zamračene som gánila na korytnačie mláďatá malé ako dvojeurová minca.

„Takže odchádzame?“ spýtala sa mama a zamierila k dverám.

„No dobre,“ z môjho súhlasu bolo počuť sklamanie, ale mama nedbala. „Dobre!“ povedala som dôraznejšie, aby si ponuku nerozmyslela. Veď aj také malé zviera je lepšie ako žiadne zviera!

„Ale musí to byť samička a dáme jej meno Žofia,“ rozhodla som. Mama zavolala mladého predavača a zopakovala moju požiadavku.

„Prosím, nieže vyberiete samčeka, určite by nebol šťastný so ženským menom,“ pousmiala sa. Mladík sústredene

lovil, potom prudko mykol sieťkou

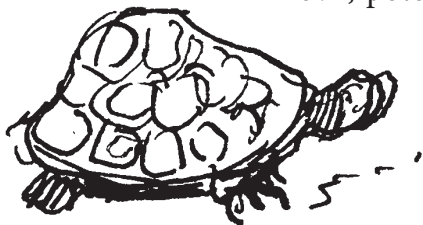
a vylovil. Ako vedel, že

práve samičku, to mi

vôbec nebolo jasné,

ale dodnes verím, že

naša Žofia nie je Žofiak.

Aspoň nikdy neprotestuje, keď ju oslovujeme ženským menom. Akoby aj mohla, veď nevydáva žiadny hlas.

A už sme doma! Naša korytnačka je síce milá, ale čo s ňou? Nakrím ju, pohladkám, prihovorím sa jej, aj ju dám po-behať po byte a potom zasa putuje do svojho akváriového domčeka. Nemôžem ju pripnúť na vôdzku, nemôžem s ňou ísť na prechádzku, neprinesie hodenú loptičku ani ma ne-ochráni pred drzými chalanmi. Je to skôr spoločníčka pre rodičov, a nie pre mňa. Ale čo mama chcela, to má. Teraz sa zlostí, že musí vymieňať vodu a má o starosť viac.

Často hovorievala: „To nie je len tak, priniesť domov zvieratko! Každý tvor potrebuje veľkú starostlivosť aj lás-ku,“ potom mi vyrozprávala príbeh o nezodpovednej kole-gyni, ktorá kúpila synom psíka, a keď ich prestal baviť, jed-noducho ho naložili do auta, odviezli za mesto a pred kto-rousi dedinou vypustili do poľa.

„Hrozné,“ pri predstave, ako ich ten malý tvor hľadá, po-behuje hore-dole a kňučí od strachu, som sa rozplakala.

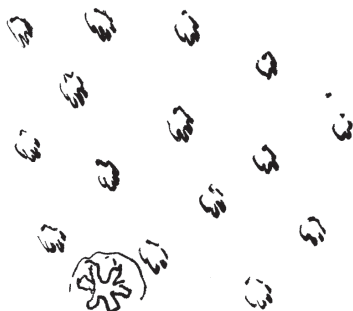
„Už rozumieš, prečo sa bránim kúpiť ti psíka?“

„Ty si snáď myslíš, mami, že ja by som bola niečoho po-dobného schopná? Nikdy by som naše šteniatko neopusti-la,“ jej slová sa ma dotkli, priam zaboileli pri srdiečku.

„Nič také si nemyslím. Ani by som to nedovolila. Len chcem, aby si si uvedomila, že zvieratko sa stáva členom ro-

diny, a tak sa k nemu treba správať. Nemalo by sa kupovať ako darčeky. Musí to byť zodpovedné rozhodnutie. Psík nie je hračka na týždeň ani na jeden rok.“

Po jej slovách som prevzala starostlivosť o korytnačiu princeznú Žofiu.

2. KAPITOLA

Ešte som vám nepovedala, že moja rodina je štvorčlenná. Teda, ak si odmyslím zvieracích obyvateľov nášho bytu. Mamu a mňa už poznáte, ešte je tu tato a o vyše roka starší brat Jurko. Taká normálna rodinka.

Ráno nás mama naháňala vstávať, bili sme sa o kúpeľňu, súťažili sme, kto prvý zje orechovú bábovku, do kakaa sme robili bubliny, smiali sa z hnedých fúzov a skoro na poslednú chvíľku sme bežali do školy. Našťastie stojí len na skok od činžiaka. Neboli sme poslední. Z okolitých vchodov sa k nám pripájali ďalší spolužiaci. Školník si už zvykol. Hovorieval: „Ten, kto býva najbližšie, si dáva načas! Ale raz vám bránu zamknem pred nosom!“ vyhrážal sa.

Vedeli sme, že žartuje, lebo v očiach mu svietili láskavé iskričky. A po vyučovaní sme chodili tancovať. Rodičom učaroval folklór, a nám sa tiež páčil. Hlavne veselé stretnutia s kamarátmi a zájazdy. Tie sme milovali. Často sme vystupovali na domácom javisku, ale aj mimo mesta. A potom nasledovalo občerstvenie a divoké detské diskotéky.

Aj rodičia mali priateľov. Trávili sme spolu dovolenky pri mori, lyžovačky a sporadicky sme sa navštevovali. Na jednej z návštev nás teta Dana prekvapila.

„Pozrite, čo máme nové,“ vítala nás medzi dverami. Napadlo mi, že deckám zariadili izbu študentským nábytkom. Vôbec ma to nezaujímalo. Odrazu sa ozvalo zaštekание a spoza tety Dany vybehol rozkošný biely pudlík.

„Vy máte psa?“ viac ako ja sa prekvapila mama.

„Deti chceli, čo pre ne nespraviš?“ smiala sa teta Dana, zohla sa a psíka zobrala na ruky.

„Načo vám je pes?“ spýtal sa môj otec.

„Akože načo? Pes je pes. Bude tu s nami žiť.“

„Tomu rozumiem, ale kam ho upracete, keď pôjdete na dovolenku?“

„Ty si nikdy nemal psa? Neupraceme ho. Vyberieme správnu lokalitu a pocestuje s nami. Prípadne ho na pár dní postrážia starí rodičia. Získali vnúča navyše,“ povedal ujo Milan a otcovi sa v očiach objavil nesúhlas.

Bola to skvelá návšteva. Celý čas som sa hrala so psíkom. Naháňali sme sa, bláznili, šantili. Až dovtedy, kým teta Dana nepoložila na stôl jedlo. Chlpáča som úplne prestala zaujímať. Kňučal a usiloval sa z konferenčného stolí-

ka uchytiť kus šunky. Ujo Milan sa s ním delil o svoj obložený chlebík, neskôr ho štýlom jeden tebe, jeden mne krmil orieškami. Vôbec mu neprekážalo, že pes mu zakaždým olizol ruku. Znova a znova načieral do misky. Mama sa tvárila nezainteresovane. Diplomatically sa ospravedlnila, že nie je hladná, a pohostenia sa ani nedotkla. Zato ostatným chutilo. Chlebíčky z misky mizli jeden za druhým.

„A kde má váš psík pelech?“ spýtala sa mama.

„Kúpili sme prútený čalúnený kôš, ale nechce v ňom byť,“ odpovedala teta Dana.

„Kde teda spáva?“

„S nami v posteli,“ rozosmial sa ujo Milan.

„Čo?“ neveriacky zatiahla mama. „Chceš povedať, že spávate so psom?“

„Áno. Čo je na tom čudné? Skoro každý, kto má psa, skôr či neskôr podľahne a prestane proti tomu bojovať.“

„To by som nezniesla,“ zhrozila sa mama a ja som tušila, že v nej rastie odpor.

„Ak raz budeš mať psa...“ začal Milan.

„Dúfam, že nebudem,“ skočila mu do reči. „Ale hlavne by som nedovolila, aby nám liezol do postele!“ dodala rezolútne.

„Keď sme ho mali asi dva týždne, zrazu ochorel,“ teta Dana takticky zmenila tému. „Len ležal ako bez života, teľíčko sa mu nadúvalo ťažkým dýchaním a ubolene na nás